

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj.: ČŠIS-1243/11-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Český Brod, Žitomířská 885, okres Kolín
Sídlo:	Žitomířská 885, 282 01 Český Brod
IČ:	46383506
Identifikátor:	600 045 609
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	ředitelkou školy Mgr. Drahomírou Čutkovou
Zřizovatel:	město Český Brod
Místo inspekční činnosti:	Žitomířská 885, Žitomířská 760, Žitomířská 1144, Na Vyhlídce 1304 , Český Brod
Termín inspekční činnosti:	11. – 13. květen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon); zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu (dále ŠVP) a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na činnost základní školy, nikoli dalších provozovaných částí školní družina a školní klub, školní jídelna. Hodnocení zahrnuje poslední tři školní roky. Tendence, vývoj a případné odstranění zjištěných nedostatků se vztahuje i k dalším hodnocením provedeným ČŠI.

Aktuální stav školy

Základní škola (dále jen škola) splňuje formální podmínky (soulad údajů ve zřizovací listině se skutečností, způsob jmenování ředitele školy, dodržení stanovené kapacity 600 žáků – skutečný stav k 30. 9. 2010 byl 427 žáků ve 20 třídách aj.). Výjimkou řešenou vedením školy operativně po vykonání inspekce je skutečnost, že v platných rozhodnutích o zápisu do školského rejstříku nejsou uvedena všechna místa, kde škola poskytuje vzdělávání a školské služby. Konkrétně chybí uvedení budov Na Vyhlídce 1304, Žitomířská 760, Žitomířská 1144 a další nesrovnalosti v názvech ulic, v přesnosti názvu školy na úředním razítku. Od poslední inspekční rozsahem a zaměřením srovnatelné

činnosti ČŠI v roce 2004 (proběhly rovněž další inspekční vstupy) prošla škola významnými změnami. V minulosti realizovaný učební plán základní školy s rozšířenou výukou cizích jazyků byl již ve všech ročnících, s výjimkou v tomto roce posledního pátého, nahrazen vlastním ŠVP s motivačním názvem „Tvořivá škola“. Ten zdůrazňuje 13 priorit, nejvýznamnější je opět zaměření na jazyky, na práci s informacemi, výtvarnou výchovu - keramiku a širokou škálu zájmové činnosti a dalších školních aktivit. Specifikum školy spočívá v rozmístění do celkem šesti budov, což klade značné nároky na organizaci vzdělávání. V materiálním rozvoji došlo k několika důležitým změnám ve vybavení, týká se všech okruhů profilace školy. Ve výuce cizích jazyků je základem angličtina, která je vyučována od druhého ročníku.

Počty žáků a tříd (výkony i výše finančních prostředků ze státního rozpočtu) se v posledních letech mírně zvyšovaly zvláště na prvním stupni. Příliš se nemění struktura žáků – počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) integrovaných do běžných tříd je konstantní. Přestože je škola rozhodnutím krajského úřadu pověřena vzděláváním cizinců, výskyt žáků s cizí státní příslušností je ojedinělý.

V realizaci opatření k odstranění nedostatků po uvedené inspekční činnosti byla škola částečně úspěšná (viz další text).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Vzdělávací nabídka školy je veřejnosti prezentována příkladným způsobem (každoročně vydávaný propagační materiál, dny otevřených dveří, akce pro veřejnost...). Tyto aktivity se odrážejí v počtech dětí hlásících se k zápisu do prvních tříd, pro aktuální a příští školní rok je zapsán dostatečný počet žáků pro zřízení tří prvních tříd.

V souladu s platnými předpisy vede škola dokumentaci o průběhu přijímacího řízení, včetně vydaných rozhodnutí ředitelky školy o přijetí žáků. Zákonné požadavky jsou naplněny i v případech administrativních úkonů spojených s dalšími souvisejícími kompetencemi ředitelky školy, tj. ve věci rozhodnutí o přestupech apod. Škola eviduje 14 žáků se SVP, pracuje s nimi dle doporučení školských poradenských pracovišť prostřednictvím kvalitních individuálních vzdělávacích plánů (IVP), případně i osobního asistenta (dva případy). Kromě běžné poradenské agendy školy je zajištěna činnost školní psychologů. Efektivita práce s žáky se SVP je vyšší na druhém stupni, 37 % těchto žáků je zde z prospěchového hlediska neúspěšných, na prvním stupni je to 60 %. V systému práce s žáky s ohroženým prospěchem jsou naopak zvláště na druhém stupni dílčí rizika - např. v pololetí aktuálního školního roku 8,6 % žáků druhého stupně neprospělo, dalších 28,5 % prospělo s dostatečnou. Většina budov nemá bezbariérový přístup. ŠVP neobsahuje předepsaná pravidla pro zařazování žáků (§ 1 odst. 7 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání...). Pro rozdělování žáků do jednotlivých tříd (včetně prvních) je základním kritériem přání zákonných zástupců. **Informovanost zákonných zástupců je velmi dobrá, všem žákům je zajištěn rovný přístup ke vzdělávání.**

Zpracovaný ŠVP má dílčí obsahové a formální nedostatky. Chybí označení „pro základní vzdělávání“, málo konkrétní jsou podmínky pro práci s žáky se zdravotním znevýhodněním, či konkretizace průřezových témat. Deklarované zaměření školy se málo promítá do přidělu disponibilních hodin povinným předmětům, zejména na druhém stupni jsou počty hodin cizích jazyků minimální, také informatika není tímto způsobem posílena. Náhradou v tomto ohledu jsou volitelné předměty a široká škála zájmových činností. Rozpory v ŠVP i v matrice školy jsou v názvech předmětů (*Informatika – Výpočetní technika, Český jazyk – Český jazyk a literatura*). Významné jsou ve škole vedením iniciované a podporované pozitivní tendence – modernizace vzdělávacího kurikula. To je

zřetelné v realizaci projektových forem vzdělávání, v uplatňování poznatků z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) - práci s ICT – informační a komunikační technologie, čtení genetickou metodou a další. Pozitivem jsou postupné aktualizace obsahu ŠVP. Změny, doplnění a zjednodušení vyžadují pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a obsah školního řádu (sjednocení charakteristiky ŠVP a kritérií pro klasifikaci, aktualizace postupu při nespokojenosti zákonných zástupců s klasifikací, oddělení výchovných opatření od hodnocení chování, jednoznačnost v postupu při převodu slovního hodnocení do celkového hodnocení žáka...). Koncepční práce ředitelky školy je na vysoké úrovni. Zpracované koncepční dokumenty mají věcnou i časovou návaznost, vycházejí z analýz stavu a jsou předkládány partnerům školy. Reálnost vizí dokládá postupné naplňování v příslušných oblastech. Vlastní hodnotící materiály (výroční zprávy o činnosti školy, vlastní hodnocení školy) jsou rovněž otevřenými a kritickými dokumenty obsahujícími větší množství informací než požaduje legislativa. Pouze výsledky vzdělávání žáků ve výročních zprávách mají malou vazbu na cíle stanovené ve ŠVP (§ 7 odst. 1 písm. e vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví...).

Na záměry a potřeby školy dobře reaguje organizované, plánované a cílené DVPP. Správně jsou stanoveny jeho priority, žádoucí je rovnoměrnější rozložení akcí mezi jednotlivé pedagogy. Kontrolní činnost vedení školy je systematická, četná, zřetelná a účinné jsou zpětné vazby. Přesto ČŠI zjistila rizika jak v průběhu vzdělávání (minimum práce s žáky se ŠVP, málo diferenciací...), v administrativní oblasti (záznamy v třídních knihách ne vždy dokládají průběh vzdělávání, neúplné a nesprávné zápisy do žákovských knížek – stejná zjištění jako v roce 2004, ve splnění legislativních požadavků na obsah slovního hodnocení) i v úrovni úklidu školních prostor. Organizace činnosti školy je složitá (velikost, součásti školy, prostorové rozmístění...) a je zvládána velmi dobře. Předepsané organizační prvky jsou naplněny, velmi pečlivě administrovány, dílčí problémy (např. ve stavbě rozvrhu hodin) jsou zdůvodněné. Vysoce nadstandardní je počet i zapojení žáků do různých druhů zájmové činnosti. Tyto aktivity se příznivě projevují v rozvoji osobnosti žáků. **Řízení školy je celkově na požadované úrovni**, zjištěné nedostatky je možné odstranit ve stanovené lhůtě.

Pro rozvoj *sociální gramotnosti* je kromě rozpracování tematiky do jednotlivých pasáží ŠVP (kompetence, průřezová témata...) pozitivem také činnost školního žákovského parlamentu. Dalším nástrojem je rozpracování etické výchovy průřezově do všech vyučovaných předmětů (jedna z aktualizací obsahu ŠVP). Negativní jevy jsou eliminovány mimo další také prostřednictvím vyhodnocovaného kvalitního minimálního preventivního programu. Během inspekce byla ve škole mezi žáky a učiteli pozitivní atmosféra. Sociální, pracovní a občanské kompetence jsou ve škole rozvíjeny podle věkových specifik, nerovnoměrně jsou zejména na prvním stupni utvrzena pracovní pravidla (komunikační, chování...), na druhém stupni jsou rovněž velké rozdíly vyplývající z odlišných sociokulturních podmínek žáků. Hůře hodnocený průběh a výsledky vzdělávání v předmětu *Občanská výchova* v inspekční zprávě z roku 2004 má paralelu ve výsledcích předmětu *Výchova k občanství*. V současnosti – 29 žáků druhého stupně (téměř pětina) je v tomto předmětu hodnoceno dostatečnou. Příležitostí pro zlepšení je vyšší pozornost v dodržování pravidel školního řádu pro zacházení se školním majetkem (devastace školních lavic, vybavení školy apod.). Podmínky pro rozvoj ***sociální gramotnosti mají běžnou úroveň***.

Podmínky pro rozvoj *čtenářské gramotnosti a komunikačních dovedností* byly sledovány průřezově ve všech předmětech. Významná podpora čtenářské gramotnosti je zřetelná z uplatňování organizačních forem práce a činností (např. projekty, besedy se spisovatelem, vydávání časopisu, publicistický kroužek, recitační kroužek a další). Žáci při hodinách

jazykové výuky pracovali s textem, aktivně komunikovali, využívali vhodných učebních pomůcek, pracovali ve skupinách, nebo ve dvojicích, prakticky procvičovali získané vědomosti a pracovali s textem. Učitelé výběrově (zhruba v polovině sledovaných hodin) volili individuální přístup k žákům a využívali vhodné a účelné organizační formy a metody. Motivačně přínosné pro podporu výuky cizích jazyků jsou poznávací kurzy pro žáky v zahraničí (např. v Anglii). Méně pozornosti efektivní práci s jazykem a informacemi, bylo sledováno v přírodovědných předmětech (úroveň mluveného i psaného jazyka, práce s textem, podíl pro tuto oblast žádoucích aktivit ve prospěch učitele a další). **Podmínky pro rozvoj a podpora čtenářské gramotnosti jsou celkově na požadované úrovni.**

Podmínky pro rozvoj *matematické gramotnosti* má škola většinou velmi dobré. Podporou je výběrově (některými vyučujícími) efektivní využívání ICT (informační a komunikační technologie) a dostupnost výukového softwaru. Výuka byla vedena až na výjimky věcně správně. Ve sledované výuce se ukázala některá rizika: značný rozptyl v kvalitě přípravy vyučujících (metodické, materiální), zejména na druhém stupni byly snižené nároky na úroveň vedených žakovských záznamů – produkci textu a tím i na plnění pro tuto oblast důležitých pracovních návyků a dovedností (přesnost, věcná správnost, odhady a ověřování, soustavnost, návaznost, logické a mezipředmětové souvislosti, důslednost a další). Činnost příslušných metodických orgánů dle vyjádření pedagogů a dle předložených záznamů z jednání vykazuje formální prvky. ČŠI se shoduje s názorem příslušného metodického orgánu, který konstatoval „problémy s písemnými a grafickými projevy žáků – nutno zlepšit“. Prozatím nebyly stanoveny a uplatněny prostředky pro dosažení zlepšení. Rozdílná byla i úroveň pracovních komunikačních návyků, v menší části hodin se projevila nekázeň žáků a tím i práce bez porozumění. Velmi málo byla uplatňována žádoucí diferenciacce, jen výjimkou byla uzpůsobená práce s žáky se SVP. **V podmínkách pro rozvoj matematické gramotnosti i v samotné její sledované úrovni převažuje běžný stav, nedostatky je možné odstranit.**

Přírodovědnou gramotnost škola rozvíjí prostřednictvím povinných i volitelných předmětů. Podmínky jsou zlepšovány také aktivní účastí školy v projektech zaměřených na environmentální výchovu. Žáci jsou zapojeni do celoročního environmentálního projektu. Specifikem školy je zavedení předmětu *Chemie* již od sedmého ročníku. Klima vyučování bylo pozitivní. Při sledované výuce učitelé volili vhodné organizační formy a metody práce. Uplatněna byla účinná skupinová výuka, praktické procvičování s častým opakováním činností i samostatná práce. Materiální podpora výuky byla zaznamenána ve všech sledovaných hodinách. Rozvoj přírodovědné gramotnosti zaznamenal pozitivní posun od poslední inspekční činnosti. **Podmínky pro rozvoj i samotná přírodovědná gramotnost jsou na průměrné úrovni.**

Škola systematicky spolupracuje s jednotlivými partnery z podstatného okolí. Dobrá je spolupráce a vzájemná informovanost se zřizovatelem, školskou radou. Podporou práce školy je činnost rodičovského orgánu. Ve spolupráci s okolními mateřskými školami je žádoucí vyšší informovanost, bez ní dochází ke kumulaci žáků se SVP v některých třídách. Škola organizuje partnerství se školou v Chorvatsku. **Partnerství školy je na velmi dobré úrovni.**

Škola sleduje úspěšnost žáků v jednotlivých etapách vzdělávání i v jednotlivých oblastech a předmětech zejména prostřednictvím jednání pedagogické rady. V hodnocení se nevyhýbá kritickým postupům, vedením přijímaná opatření jsou až na výjimky účinná. Žádoucí je vyšší míra a kvalita analytické činnosti až na úrovni jednotlivých pedagogů. Vydávané slovní hodnocení nenaplnuje požadavky § 15 odst. 2 vyhlášky č. 15/205 Sb., o základním vzdělávání... Vnější evaluační nástroje jsou využívány pravidelně, výsledky

školy ve sledovaném období jsou celkově průměrné. Relevanci těchto testování v posledním případě ovšem ovlivnil provedený výběr testovaných žáků. **Hodnocení individuálních a skupinových výsledků vzdělávání žáků i školy jako celku – odstranitelná rizika.**

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Personální podmínky pro vzdělávání mají velmi dobrou úroveň, odborným složením odpovídají požadavku naplnění ŠVP. Ředitelka splňuje legislativní předpoklady pro výkon funkce. Průběžné změny ve složení pedagogického sboru a případné nedostatky v odborné kvalifikaci jsou většinou řešeny studiem pro získání či doplnění zákonných předpokladů. Škola má pro jednotlivé agendy (výchovné poradenství, koordinátory jednotlivých oblastí...) správně odborně připravené pedagogy. Dobrá je úroveň počítačové gramotnosti pedagogů, nerovnoměrné je využívání ICT ve výuce. Nadstandardem je činnost školní psychologů (s minimálním pracovním úvazkem).

Rozvoj materiálních podmínek školy je plánovitý. V hodnoceném období došlo k několika kvalitativním posunům (sponzorství zajistilo zasítování budov pro používání ICT, vybudována byla lezecká stěna, proběhla výměna oken v jedné z budov školy aj.). Postupná je rovněž modernizace didaktické (zejména počítačové) techniky. Další zlepšení v blízké budoucnosti přinesou prostředky z projektu *EU Peníze školám* (schválen projekt). Také hygienické a bezpečnostní podmínky jsou systematicky sledovány a zlepšovány (ochrana okenních parapetů, kamerový systém...), nedostatky v kvalitě úklidu vedení školy operativně řešilo v průběhu inspekce. V počátcích je výměna žákovského nábytku, výškově odpovídající či nastavitelné lavice jsou jen v části tříd. Na požadované úrovni jsou zpracovaná vnitřní pravidla pro bezpečnost, školní řád však obsahuje i téměř nerespektovaný požadavek na kvalitu přezůvek žáků. Realizovaná prevence sociálně patologických jevů vede ke zmírnění a předcházení rizik. **Personální, materiální podmínky a organizace vzdělávání umožňují škole realizovat ŠVP – hodnocení – požadovaný stav.**

Ze státního rozpočtu byly ve sledovaném období kromě normativních složek přiděleny prostředky z rozvojových programů MŠMT. Pro modernizaci vzdělávání škola úspěšně zpracovala několik projektů financovaných z dalších zdrojů (projekty z ESF, zřizovatele a kraje). Státní podíl na celkových nákladech školy byl v průměru 69 %, mírně se zvýšil počet pedagogických pracovníků (přepočtený). Škola je aktivní v získávání mimorozpočtových zdrojů. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola použila hospodárně v souladu s účelem jejich poskytnutí. **Zdroje financování, s nimiž škola v hodnoceném období disponovala, umožnily vytvořit průměrné podmínky pro realizaci ŠVP.**

Závěry, celkové hodnocení školy

- Škola splňuje formální podmínky pro výkon veřejné služby s výjimkou neúplných údajů v zařazení do rejstříku škol a školských zařízení, obsah i cíle ŠVP korespondují s cíli platného školského zákona, ŠVP je v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem, ředitelka splňuje požadavky pro výkon funkce,
- škola je pro žáky bezpečným prostředím, uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání a na požadované úrovni rozvíjí osobnost žáků,

- škola je velmi úspěšná v rozsahu, kvalitě a zapojení žáků do volnočasových aktivit,
- trendy v rozvoji školy jsou: materiální rozvoj, modernizace obsahu i forem vzdělávání a úspěšné zapojování do projektové činnosti – získávání dalších zdrojů,
- stupeň naplnění ŠVP odpovídá podmínkám školy a délce jeho realizace, podmínky pro rozvoj funkční gramotnosti u žáků jsou celkově na požadované úrovni,
- princip trvale udržitelného rozvoje je uplatňován zejména ve zlepšování vybavení školy a v environmentálních aktivitách,
- příležitostí a potřebou je vyšší efektivita práce s žáky se SVP a systematizace a zefektivnění práce s žáky s ohroženým prospěchem,
- škola účelně využívá zdroje a prostředky,
- pro realizaci ŠVP má škola celkově průměrné podmínky,
- ve srovnání se zjištěními a hodnoceními ČŠI od posledních inspekčních činností jsou změny převážně pozitivní (úpravy ŠVP, inovace obsahu a forem vzdělávání, materiální rozvoj), rizika zůstávají v účinnosti kontrolního systému, ve formálnosti práce některých metodických orgánů, zjištěná rizika jsou odstranitelná,
- novým úkolem pro vedení školy je legalizace užívaných míst vzdělávání.

K odstranění nedostatků: doplnění předepsaných údajů (místa poskytování vzdělání a školských služeb) do školského rejstříku a soulad těchto údajů se zřizovací listinou, do aktualizace a doplnění školního řádu a pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků a předání změn ke schválení školskou radou, stanoví ČŠI lhůtu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zároveň v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů od data převzetí inspekční zprávy požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu: ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně 20. května 2011

(razítko)

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Nulíčková v. r.

PhDr. Jana Pavlová, Ph.D., školní inspektorka

Pavlová v. r.

Ing. Petra Kremlová, školní inspektorka

Kremlová v. r.

Mgr. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

Zemánková v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Českém Brodě dne 8. 6. 2011

(razítko)

Mgr. Drahomíra Čutková, ředitelka školy

Čutková v. r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.